

הלכות שביתת יום טוב פרק ה

פרק ה

הוצאה ועירובי תחומין

סייגי הוצאה

משא גדול שלא לצורך - באדם

א.

אף על פי שהותרה הוצאה ביום טוב אפילו שלא לצורך - לא ישא משאות גדולות כדרך שהוא עושה בחול, אלא צריך לשנות. ואם אי אפשר לשנות - מותר.

כיצד?

המביא כדי יין ממקום למקום - לא יביאם בסל ובקופה, אבל מביא הוא על כתיפו או לפניו.

המוליך את התבן - לא יפשיל את הקופה לאחוריו, אבל מוליכה בידו:

ב.

וכן, משאות שדרךן לישא אותן במוט - ישא אותן על גבו מאחוריו, ושדרךן לישא אותן מאחוריו - ישא אותן על כתיפו, ושדרךן להינשא על הכתף - ישא אותן בידיו לפניו, או יפרוס עליהן בגדו, וכן כל כיוצא בזה משינוי המשא.

ואם אי אפשר לשנות - נושא ומביא כדרכו.

משא על בהמה

במה דברים אמורים, בשנשא על האדם,

אבל על גבי בהמה - לא יביא כלל, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול:

ג.

אין מנהיגין את הבהמה במקל, ואין הסומא יוצא במקלו, ולא הרועה בתורמילו.

יציאה בכיסא

ואין יוצאין בכיסא, אחר האיש ואחר האשה, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול.

ואיש שהיו רבים צריכין לו - יוצאין בכיסא אחריו, ומוציאין אותו על הכתף, אפילו באפריון:

סולם

ד.

אין מוליכין את הסולם של שובך, משובך לשובך ברשות הרבים, שמא יאמרו לתקן גגו הוא מוליכו, אבל ברשות היחיד מוליכו.

אף על פי שכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור, כאן התיירו מפני שמחת יום טוב:

ה.

מי שהיו לו פירות על גגו, וצרך לפנותם למקום אחר - לא יושיטם מגג לגג ואפילו בגגין השוין, ולא ישלשלם בחבל מן החלונות, ולא יורידם בסולמות, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול.
אבל משילן אפילו דרך ארובה ממקום למקום באותו הגג.

הבאת בהמה

שחט בהמה בשדה - לא יביאנה לעיר במוט או במיטה, אבל מביאה איברים איברים.

משלוח מנות

א.

כל שניאותין בו, אפילו בחול, אף על פי שאין ניאותין בו ביום טוב, כגון תפילין - מותר לשלחו לחבירו ביום טוב.
ואין צריך לומר דבר שניאותין בו ביום טוב, כגון יינות שמנים וסלתות - שמותר לשלחן.
וכל דבר שאין ניאותין בו בחול עד שיעשה בו מלאכה שאסור לעשותו ביום טוב - אין משלחין אותו ביום טוב:

א.

כיצד? אין משלחין ביום טוב תבואה, לפי שאין ניאותין בה בחול אלא אם כן טחן, ואסור לטחון ביום טוב.
אבל משלחין קטניות, מפני שמבשלן ביום טוב או קולה אותן ואוכלן.
ומשלחין בהמה חיה ועופות, אפילו חיים, מפני שמותר לשחוט ביום טוב.

וכן כל כיוצא בזה:

ח.

כל דבר שמותר לשלחו ביום טוב, כשישלחנו לחבירו תשורה - לא ישלחנו בשורה. ואין שורה פחותה משלשה בני אדם.

כיצד, הרי ששלח לחבירו בהמות או יינות ביד שלשה ארבעה בני אדם כאחד זה אחר זה, וכולן הולכין בשורה אחת - הרי זה אסור, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול.

שלח שלשה מינין ביד שלשה בני אדם כאחד - הרי זה מותר:

עירובי תחומין

כלים כרגלי הבעלים

ט.

המערב עירובי תחומין ליום טוב - הרי בהמתו וכליו ופירותיו כמוהו, ואין מוליכין אותן אלא בתוך אלפים אמה לכל רוח שממקום עירובו:

חפצי הפקר וגוים

י.

חפצי הפקר - הרי הן כרגלי מי שזכה בהן.

וחפצי הגוי - קוננין שביתה במקומם, ויש להן אלפים אמה לכל רוח ממקומן, גזירה בעלים גוי משום בעלים ישראל.

יצאו מחוץ לתחום

פירות שיצאו חוץ לתחומן וחזרו, אפילו במזיד - לא הפסידו את מקומן, מפני שהן כאדם שיצא באונס וחזר באונס:

יא.

המוסר בהמתו לבנו - הרי היא כרגלי האב.

מסרה לרועה, ואפילו נתנה לו ביום טוב - הרי היא כרגלי הרועה.

מסרה לשני רועים - הרי היא כרגלי בעליה, מפני שלא קנה אחד מהן:

אורחים

יב.

מי שזימן אצלו אורחים ביום טוב - לא יוליכו בידם מנות למקום שאין בעל הסעודה יכול לילך בו, שכל הסעודה כרגלי בעל הסעודה, לא כרגלי האורחים, אלא אם כן זיכה להן אחר במנות אלו מערב יום טוב:

פירות מופקדים

יג.

וכן, מי שהיו פירותיו מופקדין בעיר אחרת, ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו - לא יביאו לו מפירותיו, שפירותיו כמוהו, אף על פי שהן ביד אלו שעירבו.

במה דברים אמורים, בשייחד להן קרן זוית, אבל אם לא ייחד להן - הרי הן כרגלי זה שהן מופקדין אצלו:

בורות

יד.

בור של יחיד - כרגלי בעליו,
ושל אותה העיר - כרגלי אנשי אותה העיר.

ושל עולי בבל שהן מסורין לכל - כרגלי הממלא, שכל מי שמילא מהן מוליכן למקום שהוא מהלך.

נהרות המושכין, ומעינות הנובעין - כרגלי כל אדם.

ואם היו באין מחוץ לתחום לתוך התחום - ממלאין מהן בשבת, ואין צריך לומר, ביום טוב:

שור

טו.

שור של רעי - כרגלי אנשי אותה העיר.

ושור של פטם - כרגלי מי שלקחו לשחטו ביום טוב, מפני שדעת בעליו למכרו לאנשים אחרים חוץ מאנשי אותה העיר, מפני שהוא מפוטם והכל שומעין שמעו ובאין לקחתו.

וכן, אם שחטו בעליו ביום טוב ומכר בשרו - כל אחד ואחד מן הלוקחים מוליך מנתו למקום שהוא הולך, מפני שדעת בעליו מערב יום טוב כך הוא, שיקחו ממנו אנשי עיירות אחרות, נמצא שור זה כבור של עולי בבל שהוא מסור לכל:

גחלת

טז.

הגחלת - כרגלי בעליה, לא כרגלי שואלה.

והשלהבת - כרגלי מי שהיא בידו.

לפיכך המדליק נר או עץ מחבירו - מוליכו לכל מקום שהוא הולך:

השואל כלי מחבירו מערב יום טוב, אף על פי שלא נתנו לו אלא ביום טוב - הרי הוא כרגלי השואל.

שאלו ממנו ביום טוב, אף על פי שדרכו תמיד לשאול ממנו כלי בכל יום טוב - הרי הוא כרגלי המשאיל:

שנים ששאלו חלוק אחד, האחד שאלו ממנו שיתנו לו שחרית, והשני שאלו ממנו שיתנו לו ערבית - הרי כלי זה כרגלי שני השואלים, ואינן מוליכין אותו אלא למקום ששניהן יכולין להלך בו:

כיצד? הרי שעירב הראשון בריחוק אלף אמה ממקום החלוק למזרח, ועירב השני בריחוק חמש מאות אמה ממקום החלוק למערב, כשלוקח הראשון החלוק - אינו מוליכו במזרח אלא עד אלף וחמש מאות אמה מן מקום החלוק, שהוא סוף התחום שיכול זה שעירב במערב להלך בו, וכשיקח השני כלי זה - אינו מוליכו במערב אלא עד אלף אמה ממקום הכלי, שהוא סוף התחום שיכול זה שעירב במזרח להלך בו. לפיכך אם עירב זה בריחוק אלפים מן החלוק למזרח, וזה בריחוק אלפים למערב - הרי אלו לא יזיזוהו ממקומו:

וכן, האשה ששאלה מחברתה מים או מלח ולשה בהן עיסתה או בישלה בהן תבשיל - הרי העיסה או התבשיל כרגלי שניהן.
וכן, שנים שלקחו בהמה בשותפות ושחטו ביום טוב, אף על פי שלקח כל אחד מנתו - הרי כל הבשר כרגלי שניהן:

אבל אם לקחו חבית בשותפות וחלקו אותה ביום טוב - הרי חלקו של כל אחד כרגליו, הואיל ותחומין מדברי סופרים, יש ברירה בהן, ונחשוב כאילו חלק שהגיע לזה היה ברור לו ומובדל בחבית מערב יום טוב, וכאילו לא היה מעורב.

ואין אתה יכול לומר כן בבהמה, שחלק זה שהגיעו, אפילו נחשוב אותו שהיה מובדל בבהמה מבערב, וכאילו היה ברור, הרי ינק מחלקו של חברו כשהיתה הבהמה קיימת, שכל איבריה יונקין זה מזה, ונמצא כל אבר ואבר מעורב מחלקו וחלק חברו, לפיכך הן כרגלי שניהן: